

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 638/2021-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], a maloletej sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej zákonnou zástupkyňou – matkou [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpených advokátom [REDACTED], [REDACTED], proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 21 CoP 11/2021-331 z 31. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. decembra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania a predloženie svojich argumentov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva na predloženie svojich argumentov a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 21 CoP 11/2021-331 z 31. augusta 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľky navrhujú napadnutý rozsudok zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania. Taktiež navrhujú, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Humenné (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 P 425/2018 o návrhu sťažovateľky – matky maloletej na zmenu úpravy styku otca s maloletou vydal okresný súd 18. septembra 2020 rozsudok, ktorým zmenil rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 24 P 352/2016-149 z 25. januára 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 6 CoP 21/2018-216 z 27. júna 2018 vo výroku o úprave stretávania sa otca s maloletou.

3. Proti rozsudku okresného súdu z 18. septembra 2020 vo výroku o úprave stretávania sa otca s maloletou podala sťažovateľka odvolanie a krajský súd napadnutým rozsudkom z 31. augusta 2021 rozsudok okresného súdu potvrdil.

II. Argumentácia sťažovateľiek

4. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti rozsiahlo poukazujú na námietky vznesené nimi v odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 18. septembra 2020 a na závery, ku ktorým dospel krajský súd v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku, a s jeho závermi polemizujú. V podstatnom sa podľa názoru sťažovateľiek krajský súd v napadnutom rozsudku *«nevysporiadal s odvolacou námietkou, že rozsudok súdu prvej inštancie je zjavne arbitrárny, z čoho vyplýva, že Krajský súd v Prešove sa „v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia“, teda Krajský súd v Prešove sa stotožnil s prakticky neexistujúcim odôvodnením, pričom za riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemožno považovať všeobecné floskuly uvedené v bode 11. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré sú nekonkrétne čo do skutkových zistení, ako aj právneho posúdenia, nemajú žiaden vzťah k predmetnej unikátnej veci.»*. Sťažovateľky namietali aj ustanovenie súdnej znalkyne z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí, pričom mal byť ustanovený znalec z odvetvia poradenskej psychológie, v dôsledku čoho jej postup posúdili ako nezákonný, pretože znalkyňa nemá oprávnenie na zodpovedanie položených otázok a vypracovanie znaleckého posudku. Zároveň poukázali aj na neprípustnosť a nesprávne vymedzenie viacerých otázok znaleckého skúmania, na čo krajský súd vôbec nereagoval. Rozsudok krajského súdu považujú za nedostatočne odôvodnený a arbitrárny.

5. V ústavnej rovine sa sťažovateľky obmedzili na konštatovanie, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu nimi v petite ústavnej sťažnosti označených práv, pretože *„napadnutý rozsudok, najmä jeho výrok I., je neodôvodnený, nepreskúmateľný, zjavne svojvoľný a arbitrárny, pretože hrubo nerešpektuje platnú právnu úpravu a rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR v otázke rozsahu a kvality odôvodnenia súdneho rozhodnutia, obzvlášť v časti zvýraznenej šikmým písmom - Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.“*.

6. Odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku sťažovateľky odôvodnili tým, že *„nie je v rozpore s verejným poriadkom, pričom práve v prípade neodloženia vykonateľnosti hrozí závažná ujma spočívajúca v tom, že vo veci výkonu rozhodnutia dôjde k ďalším opatreniam, prípadne až k násilnému odňatiu sťažovateľky v 2. rade (maloleté dieťa), čím by u maloletej sťažovateľky v 2. rade mohlo dôjsť ohrozeniu psychického a fyzického zdravia, resp. inej stresovej reakcii.“*. Zároveň sťažovateľky dali do pozornosti ústavného súdu, že v súvislosti s touto vecou prebieha na okresnom súde *„konanie o výkon rozhodnutia*

pod sp. zn. 5Em/1/2019, ktoré bude bežať aj ďalej, pretože exekučný titul sa len zmenil v dôsledku vydania napadnutého rozhodnutia, čo nebráni tomu, aby dané konanie pokračovalo, pričom uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 5Em/1/2019 zo dňa 2. 12. 2020 bol nariadený výkon rozhodnutia. O tom má Ústavný súd SR vedomosť, pretože pod sp. zn. Rvp 1571/2021 sa zaoberá sťažnosťou sťažovateliek v 1. a 2. rade vo veci výkonu rozhodnutia vedeného na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 5Em/1/2019.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateliek s rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie o úprave stretávania sa otca s maloletou. Základom argumentácie o porušení ich práv je tvrdenie, že napadnutý rozsudok je „*neodôvodnený, nepreskúmateľný, zjavne svojvoľný a arbitrárny*“, pretože nerešpektuje platnú právnu úpravu a ani ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

8. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v zmysle § 56 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľka – matka maloletej podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu prostredníctvom okresného súdu dovolanie, ktoré mu bolo doručené 3. decembra 2021, teda v deň, keď bola ústavnému súdu doručená aj ústavná sťažnosť sťažovateliek.

9. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom (ďalej len „CSP“) ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

10. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie ústavnej sťažnosti navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu na rozhodovanie vo veci v čase do rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého v prípade príslušnosti iného súdu na rozhodovanie o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

11. Ak sa sťažovateľky domáhajú ochrany svojich práv jednak na všeobecnom súde a zároveň na ústavnom súde, javí sa byť ich ústavná sťažnosť ako predčasne podaná, keďže existuje iný orgán verejnej moci (najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľiek.

12. Ústavný súd podotýka, že prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (porov. *mutatis mutandis* II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu.

13. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zjavné, že sťažovateľky sú presvedčené, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je nedostačujúce z hľadiska ich základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie a že sa krajský súd adekvátne nevysporiadal ani s ich argumentáciou uvedenou v odvolaní (body 4 a 5 tohto uznesenia).

14. Ústavný súd v danej súvislosti konštatuje, že sťažovateľkami predstretá argumentácia vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého rozhodnutia korešponduje s dovolacím dôvodom zakotveným v § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti) [uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017]. Pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (IV. ÚS 314/2020).

16. Pokiaľ ide o eventúálne ďalšie námietky, ktoré nie je možné uplatniť v dovolacom konaní, riešenie poskytuje § 124 posledná veta zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku. V takom prípade je teda potrebné

najprv vyčerpať námietky dostupné pre dovolacie konanie a až následne využiť ústavnú sťažnosť (v rozsahu súvisiacom aj s výsledkom rozhodovania dovolacieho súdu).

17. Vzhľadom na prezentované závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľiek uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľiek na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu